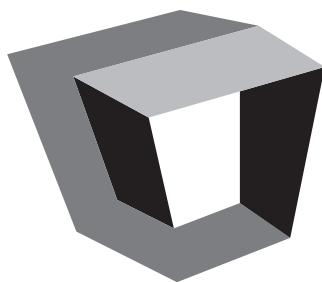

FSD2171

Kännykkä- ja mediapäiväkirjat 1999-2001

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Kännykkä- ja mediapäiväkirjat 1999-2001 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2 (31.1.2011).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD2171. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Kasesniemi, Eija-Liisa (Tampereen yliopisto) & Oksman, Virpi (Tampereen yliopisto): Kännykkä- ja mediapäiväkirjat 1999-2001 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 2 (2011-01-31). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD2171>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	3
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Kirjoitusohjeet	7

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Kännykkä- ja mediapäiväkirjat 1999-2001

Aineiston nimi englanniksi: Mobile Phone and Media Diaries 1999-2001

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2 (31.1.2011).

1.2 Sisällön kuvaus

Muu materiaali

Kirjoitusohjeet

Tekijät

Kasesniemi, Eija-Liisa (Tampereen yliopisto. Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus)

Oksman, Virpi (Tampereen yliopisto. Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Rautiainen, Pirjo (Tampereen yliopisto. Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus)

Aineisto luovutettu arkistoon

2.1.2006

Asiasanat

arkielämä; elämäntapa; ikäryhmät; joukkoviestimet; keskinäisviestintä; käyttö; käyttöönotto; laitteet; matkapuhelimet; media; nuoret; päiväkirjat; sosiaaliset suhteet; sähköposti; tavat; teknologia; tekstiviestit; uusmedia; vertaisryhmät; viestintä

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: humanistiset tieteet; yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: nuoret; sosiaalinen käyttäytyminen ja asenteet; tietoyhteiskunta

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Nuoret toimijoina kommunikaatioteknologian murroksessa 1997-2002

Sarjaan kuuluvat aineistot piirtävät kuvaa matkapuhelinilmion synnystä ja kehityksestä suomalaisnuorten, lasten ja perheiden keskuudessa. Sarja sisältää yhteensä yli kymmenen tuhatta sivua vaihtelevan mittaisia haastattelulitteraatteja. Haastateltavina on esimerkiksi perheitä, nuoria, myöhäisnuoria, seurustelevia nuoria sekä opettajia. Tutkimusten polttopisteessä olleiden matkapuhelinten käyttöön liittyvien kysymysten lisäksi, on haastatteluihin tallentunut läpileikkaus vuosituhannen vaihteen suomalaisen perheiden, lasten ja nuorten arkeen.

Aineistonkeruu aloitettiin vuonna 1997 Nokia Mobile Phonesin ja Telecom Finlandin rahoittamalla suomalaisten lasten ja nuorten matkaviestintää lähinnä perhekontekstissa tutkineella pilottiprojektilla, jota seurasivat Tekesin Tietoliikenteellä maailmalle (TLX) -ohjelmaan kuuluneet 1998-1999 Mobile Phone Culture of Children and Youth in Finland ja vuonna 2000 Everyday Life and Mobile Communication of the Finnish Youth and Families with Children-projektit. Vuonna 2002 tutkimusta jatkettiin Nokia Mobile Phonesin, Sonera Mobile Operationsin ja Tietoyhteiskuntainstituutin (ISI:n) rahoituksella. Tampereen yliopiston Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus (INSOC) toteutti vuonna 2001 yhdessä Nokia Mobile Phonesin ja Sonera Mobile Operationsin kanssa tutkimusprojektin Wireless Kids - International Research on Mobile Cultures of Adolescents, jonka tavoitteena oli tutkia alle 13-vuotiaiden lasten ja 13-18-vuotiaiden nuorten matkaviestintää mediaetnografisin menetelmin neljässä eri maassa.

Sisällön kuvaus

Aineistossa "Kännykkä- ja mediapäiväkirjat 1999-2001" nuoret kertovat lyhyeltä ajanjaksolta (keskimäärin noin viikko) päiväkirjan muodossa kokemuksiaan ja havaintojaan kännykän käytöstä. Päiväkirjoja on seitsemän vuodelta 1999 ja kymmenen vuodelta 2001. Vuoden 2001 päiväkirjoissa kerrotaan kännykän käytön lisäksi myös muun median kuten television, radion ja internetin käytöstä. Vuoden 2001 päiväkirjan kirjoittajat ovat kirjoittaneet lisäksi lyhyen kirjoitelman otsikolla "Minä ja media".

Yhteensä 17 päiväkirjasta 12 on tytön ja viisi pojan kirjoittamaa. Kirjoittajat ovat pääosin 15-17 vuotiaita. Päiväkirjojen pituudet vaihtelevat 3-9 sivun välillä, joskin yksi kirjoituksista 19 sivua pitkä. Kaikkiaan aineistoa on 105 tekstisivua.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi. Kirjoittajat ovat eri puolilta Suomea.

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö

Perusjoukko/otos: Tutkimusprojektiin osallistuneet nuoret eri puolella Suomea

Aineistonkeruun ajankohta: 1999 – 2001

Kerääjät: Kasesniemi, Eija-Liisa (Tampereen yliopisto. Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus); Oksman, Virpi (Tampereen yliopisto. Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus); Rautiainen, Pirjo (Tampereen yliopisto. Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus)

Aineistonkeruun tekniikka: Oma kirjoitus tai päiväkirja

Keruväline tai -ohje: Aineistonkeruuohjeistus: kirjoitusohje

Aineiston ajallinen kattavuus: 1999 – 2001

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta

Kirjoituspyyntö on osoitettu useille tutkimusprojektiin osallistuneille. Heistä halukkaat ovat kirjoittaneet päiväkirjan tutkimustarkoitusta varten.

Aineiston määrä: Kokonaisuudessaan aineistoon kuuluu arkistoitujen 15 päiväkirjan lisäksi kahdeksan päiväkirjaa, jotka jäävät ainoastaan alkuperäistutkijoiden käyttöön.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Arkistoaineistossa ei ole mukana päiväkirjan kirjoittajien ottamia valokuvia.

Aineistoon liittyviä julkaisuja ei ole eritelty. Julkaisulista koskee kaikkia Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskuksen matkaviestintätutkimushankkeen aineistoja (FSD2206, FSD2205, FSD2204, FSD2203, FSD2199, FSD2198, FSD2197, FSD2196, FSD2195, FSD2194, FSD2193, FSD2182, FSD2171, FSD2144, FSD2142, FSD2141).

Julkaisut

Kasesniemi, Eija-Liisa & Rautiainen, Pirjo (2001). Kännnyssä piilevät sanomat. Nuoret, väline ja viesti. Tampere: Tampere University Press.

Kasesniemi, Eija-Liisa & Rautiainen, Pirjo (2002). Mobile communication of children and teenagers in Finland. Teoksessa: *Perpetual Contact. Mobile communication, Private Talk and Public Performance* (eds. James Katz & Mark Aakhus), 200-220. Cambridge: Cambridge University Press.

Oksman, Virpi (2010). *The mobile phone: A medium in itself*. VTT Publications 737. Helsinki: Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2001). "Se on sitä nykypäivää". *Matkaviestintä lasten ja nuorten tietoyhteiskuntana*. Teoksessa: *Lasten tietoyhteiskunta* (toim. Marjatta Kangassalo & Juha Suoranta), 60-71. Tampere: Tampere University Press.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2002). "Den är hela livet i min hand". *Mobilkommunikation, familj och kön*. NIKK magasin; 2. Nordic Institute for Women's Studies and Gender Research.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2002). *Toda mi vida en la palma de mi mano. La comunicación móvil en la vida diaria de niños y adolescentes de Finlandia*. *Juventud y teléfonos móviles*. Revista de estudios de juventud (57), 25-33. Madrid: Instituto de la Juventud Redacción.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2003). *Extension of the hand: Childrens's and teenagers relationship with the mobile phone in Finland*. In: *Mediating the Human Body. Technology, Communication and Fashion* (eds. Leopoldina Fortunati & James Katz & Raimonda Riccini), 130-141. Lawrence Erlbaum Associates, Inc Publishers.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2003). *Il prolungamento della mano. Il rapporto di bambini e adolescenti coi cellulare in Finlandia*. In: *Corpo futuro. Il corpo umano tra tecnologia, comunicazione e moda* (eds. Leopoldina Fortunati & James Katz & Raimonda Riccini), 144-155. Collana di sociologia. Milano: FrancoAngeli.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2003). "Perhaps it is a body part". *How the mobile phone became an organic part of everyday lives of Finnish children and adolescents*. In: *Machines that Become Us* (ed. James Katz), 293-308. New Brunswick: Transaction Publishers.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2003). "That's modern life for you". *Mobile communication in everyday life of children and teenagers in Finland*. *Acta Ethnographica Hungarica* 48(1-2), 149-159.

Oksman, Virpi & Rautiainen, Pirjo (2005). *Mobile Kommunikation und Senioren im hoch technisierten Finnland*. In: *Mobile Kommunikation - Perspektiven und Forschungsfelder* (eds. Joachim R. Höflich & Julian Gebhardt), 179-199. Berlin: Peter Lang.

Rautiainen, Pirjo (2001). 'Kentän' ja 'toisen' kohtaaminen. *Kokemuksia kenttätöistä intiaani-reservaatissa*. *Elore* 8(1). Joensuu: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura ry.

Rautiainen, Pirjo (2002). *Antropologin kenttä ja työ - nojatuolista norsunluutorniin? Kulttuuriantropologin työn pohdintaa kahden kenttätökokemuksen perusteella*. *Etnologiatieteiden tutkimuksia*; 41. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino. Kulttuuriantropologian pro gradu -tutkielma.

Rautiainen, Pirjo (2003). "Ei siitä mitään infoähkyä tule- Katsaus nuorten mediakulttuuriin". *Kirjastoletti*; 4. Suomen kirjastoseura.

Rautiainen, Pirjo (2005). *Mobile Youth in the Information Society. New Media as Symbols of the Individual and the Community*. In: *eCity - Analyzing the efforts to generate local dynamism in the City of Tampere* (eds. Antti Kasvio & Ari-Veikko Anttiroiko), 565-587. Tampere: Tampere University Press.

Rautiainen, Pirjo (2005). Romance and everyday work, the two sides of fieldwork - a challenge for the anthropologist. *Ethnologia Fennica*, 25-33. Finnish Studies in Ethnology. Jyväskylä: Kopijyvä.

Rautiainen, Pirjo (2005). "Se on semmoinen taskussa kulkeva kaveri". Katsaus lasten ja nuorten kännykkäkulttuuriin. *Peili: elokuva- ja televisiokasvatuslehti*; 2. Elokuva- ja televisiokasvatuksen keskus ETKK ry.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2171>

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Liite A

Kirjoitusohjeet

FSD2171 KÄNNYKKÄ- JA MEDIAPÄIVÄKIRJAT 1999-2001

FSD2171 MOBILE PHONE AND MEDIA DIARIES 1999-2001

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Tampereen yliopisto
Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus

Lasten ja nuorten matkaviestintä –projekti 1998 - 1999
MATKAVIESTINNÄN HAVAINNOINTI

Hei tutkimusapulainen

Olet lupautunut kirjoittamaan ”kännykkäpäiväkirjaa”. Tässä muutama vinkki siitä, kuinka aineistoa kannattaa kerätä.

Ensinnäkin, älä ota kirjoittamista liian vakavasti, vaikka teetkin sen kunnolla. Jos tekstiä ei jonakin päivänä synny vaikkapa omien henkilökohtaisten asioiden vuoksi, älä välitä. Kirjoita seuraavana päivänä vähän enemmän ja paremmin. Tärkeintä on, että raportoit *aidoista* tapahtumista tai asioista – tarinoita ei tarvitse keksiä, vaan katso, mitä ympärilläsi tapahtuu.

Toiseksi, saat päiväkirjan pidosta **rahapalkkion** tai **puheaikaa** ([xx] liittymät). Palkkion suuruus riippuu kolmesta seikasta:

- a) keruujakson pituus
- b) kerätyn aineiston laajuus (montako sivua, arkkia) ja ennen kaikkea
- c) kerätyn aineiston laatu, eli kuinka tarkasti ja elävästi asiat on kuvattu.

Kolmanneksi, voit kirjoittaa päiväkirjan käsin, kirjoituskoneella tai tekstinkäsittelyohjelmalla. Pääasia on, että tekstistä saa selvän. Muista merkitä, **minkä päivän** asioita käsittelet ja **missä** ne ovat tapahtuneet, siis esim.

18.1.1999 Lempäälä. ”Menin kouluun linja-autolla. Pysäkillä kaksi ala-asteen poikaa (varmaan viidesluokkalaisia) kiisteli siitä, kumpi on parempi operaattori, [x] vai [x]. Toinen oli juuri saanut lainaan isänsä kännykän.”

Neljänneksi, kirjoita havaintosi mieluiten *pieninä tarinoina, päiväkirjatyyliin*. Kuvaile siis sitä, mitä itse olet havainnut koulussa tai vapaa-aikana. Muistiinpanojen kieli saa olla hyvin vapaata. Älä tavoittele ainekirjoitustyyliä, vaan kirjoita reilusti ja suoraan mitä tapahtui ja mitä mieltä siitä itse olet. *Slangia ja murretta saa käyttää!* Jos käytät tekstissäsi nimiä, mainitse ovatko ne henkilöiden oikeita nimiä vai keksimiäsi peitenimiä. Muutamme nimet tarvittaessa yliopistolla niin, etteivät oikeat nimet tule kenenkään ulkopuolisen tietoon. Kirjoituksesi käsitellään muutenkin täysin luottamuksellisesti.

Viidenneksi, kun palautat aineiston, täytä mukana oleva **laskutuslomake JOS haluat palkkiosi rahana** tilillesi. Jätä kuitenkin täyttämättä palkkion suuruus: me päätämme palkkiosi suuruuden, kun olemme nähneet, millainen keräämäsi aineisto on. Muista liittää mukaan verokortti ja tiliyhteystietosi! Jos haluat palkkiosi maksuttomana puheaikana (Soneran liittymät), älä täytä laskulomaketta. Hoidamme laskutuksen puolestasi.

HUOM! Rahojen tuleminen tilille tai maksuttoman puheajan näkyminen laskussa saattaa viedä aikaa pahimmillaan jopa viikkoja (yliopistolla on tietyt päivät, joina palkkoja maksetaan). Odottele siis kärsivällisesti – palkkio kyllä maksetaan!

Tässä muutamia kysymyksiä, joiden avulla voit miettiä, mitä kaikkea on mahdollista kerätä.
Muista, että kaikkiin kysymyksiin ei toki tarvitse löytää vastausta!
Ja jos havaitset jotakin muuta, kysymyksien ulkopuolelle sijoittuvaa, kirjoita muistiin!

Missä kaikkialla havaitsit matkapuhelimia nuorilla päivän aikana?
Mitä kännyköillä tehtiin?

Kenellä koulussasi on eniten matkapuhelimia?
Minkä ikäisillä nuorilla kännyköitä on?
Onko puhelimia enemmän tytöillä vai pojilla?
Onko joillakin luokilla erityisen paljon puhelimia?
Onko tietyn luonteisilla nuorilla matkapuhelimia enemmän?
Millaisia matkapuhelimia ystävilläsi ja tuttavillasi on?
Näkyykö vanhempien varallisuus siinä, millaisia kännyköitä nuorilla on?
Miten kaveripiiri suhtautuu, kun joku saa uuden puhelimen?

Ovatko tietyt merkit, mallit tai operaattorit erityisen muodikkaita tai suosittuja juuri nyt?
Miksi juuri ne ovat suosittuja?

Miten matkapuhelinten käyttö näkyy koulussa / harrastuksissa / vapaa-aikana?
Mitä pojat/nuoret miehet tekevät kännyköillä?
Mitä tytöt/nuoret naiset tekevät kännyköillä?
Onko matkapuhelin seurustelun apuväline?
Millaisia asioita matkapuhelimella sovitaan?
Käytetäänkö kännykkää nettituttujen kanssa (IRC- tai chat-kaverit)?

Onko koulussasi kirjoitetut tai sovitut säännöt sille missä matkapuhelinta saa käyttää?
Mitä tapahtuu, jos joku ei noudata sääntöjä?
Miten opettajat reagoivat, jos kännykkä soi tunnilla?
Miten oppilaat suhtautuvat kännykän käyttöön opetuksen aikana?

Miten kaveri- ja ystäväpiirisi suhtautuu matkapuhelimen käyttöön?
Ärsyttävätkö jonkun kännykkätavat sinua tai kavereitasi?

Oletko kuullut jonkun vitsin, jutun tai huhun, joka liittyy matkapuhelimiin? Millaisen?
Kuka jutun kertoi ja missä tilanteessa? Vai luitko sen tekstiviestinä?

Oletko saanut hauskan/erikoisen/järkyttävän tekstiviestin? Millaisen?
Kuka sen lähetti? Miksi?
Lähetitkö viestin itse eteenpäin?

Mitä mieltä olet uusista matkapuhelinmainoksista?
Onko joku mainos erityisen hyvä? Miksi?
Ärsyttääkö joku mainos sinua?
Seuraatko enemmän operaattoreiden vai laitevalmistajien mainoksia?